२६

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ५२६ । म७७ (८०)

ग्रंथ नाम रासक्रीडा.

विषय मराठी काव्य.

"Joint project of The Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

મહેરબાન સાહેબ,

વિનતિ કે ચરંજીવી નાનાનું લગ્ન વઈશાખ વદ. ૫ વા૦ મંગળ, ને રોજ સાંજના [illegible] વાગતાં ઠિરવારચાં છે તે ઉપર આપ કુટુંબ પરિવાર સહિત વહેલા પધારી મંડપની શોભા વધારશો. [illegible] માં વિષ્ણુપંથ નરશુપંથના ઘરમાં—

રાવસાહેબ ગોપાળરાવ હરી દેશમુખ.

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. " Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

॥अथरासक्रीडाप्रारंभः॥ करुनिनमनगोपीवल्लभाच्या
पदातें कथिनचरीतत्याचेंजेंभवातेंहरीतें वरस्वरदयेनेंदेंवजीकामिनी
ला मनिधरिरमणेंत्यादेखतांयामिनीला १ प्रगटतीलशरदतुयामिनी
तईतुंम्हिमजसींव्रजकामिनी रतिरमालतमालतनुअसा वरवदेती
म्हणेंस्वसखेंअसा २ शरत्काळराती फुलेंपुष्पजाती नदीतीरीचेंमोग
६ रेकुंजजाती असेंदेखतांआपल्यात्यावरानें करुंसत्यलेवाटलेंश्रीवरा
तें ३ पुर्वेशपूर्णउगवेशशीत्यासमुकाळी देऔषधीससुखतोमगत्यासु
काळी दिकसुंदरीमुखउठीपतीयामिनिचा जाणोसुकुंकुमकरेंप्रिय
कामिनीचा ४ चंद्रप्रभाकरीतीथीरस्वमंडलाला देखोनीत्याहरिअखं
डितमंडळाला जोवाजवीस्वरगतीव्रजराजपावा नाशावयामरणतीव्र
जराजपावा ५ तोइंदुसुंदररमावदनासमान देखुनिदेंव्रजवधुमद

रामक्री

नासमान कीयाअंगेम्हणुनीयांव्रजराजपावा जोयादवीहरीमनाचतुरीज
पावा ६ कृष्णानुरक्तापहोल्याचहोत्या वेणुध्वनीआरकतीअहोत्या आधी
चकृष्णीसकळासकामा पावाकरीफारचीहृत्किकामा ७ वेणुतापरीसतांव्र
जदारा चालिल्यात्यजुनियांगृहदारा शकिलीसकळहीगृहकामें व्याकुळा
परमहोउनिकामें ८ कुहितिल्यात्यजुनिनिजदेहनें मनअसेंहरीलेम
नमोहनें त्यजुनिरेधनवांटण[illegible]ल्या तरीतकृष्णपदाप्रतिपावल्या ९
स्तनधरूनीमुखेंपितिलिकुरे बतलाटुन्नितनिकरेकरे फिरदराजगति
गजगामिनी हरिसपावलीयावजकामिनी १० त्यजुनीपतीसयेकीसेवि
तातापतीतें मधुरमुरलीमोहेपावल्याश्रीपतितें त्यजुनीअसनआलास्या १
चीयाकामनातें कवळहरीसत्याहीपावल्याआननातें ११ कृष्णगीतरूच
तांश्रवणातें कर्मकांडरुचीरेकवणातें भोककांन्तपतीनेउकलावी या

3A

कथेतअसोगोष्टिकल्लावी १२ परीसतांव्रजराजकथारसा मधुपचीत्तमिलिं
परसारसा करीतीकर्मह्लितेनरमागती परीकथान्वितयापरमागती १३
कथारसीचीत्तनिमग्नसारे कर्मेजडेसर्वतयाअसारे व्यत्यस्तहोतेजन्हो
तेकरावें कांकामनीनिरखरेंभरावे १४ सव्येंकरुनीकरितोपीततर्पणा
तें यज्ञोपवितअपसव्यसतोर्पणातें देवासधारूणउनियज्ञीतांवदेतो
स्वाहारूणनिपितरांतिलपिंडदेतो १५ व्यत्यस्तऐसेंकरीकर्मसारे जा
ल्याहरीचीश्रवणादीसारें आल्यातयावेपुरवेंकरूनी व्यत्यस्तवस्त्राभ
रणेंधरूनी १६ कटिशेळेशालकमयवोलोमिरवती शिरीनेयासा
चीधरीतिवसनेदिव्ययुवती परवबाल्यानाकीश्रवणिझळकेनाशिकमणी
हरीतेजेपावेंबरीभलतीशितेचीरमणी १७ नकेंवीतरागीधरीलोकरी
ती हरीप्रासविघ्नेंअसीजेकरीती स्वमातापिताबंधुसंतानवारी तया

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

रामक्री

मानितांअंतरेंदानवारी १८ स्वजनवर्जितिसे दरीसेवनी कुसळलंघुनीत्या
संवेस्रवनी व्रजवधुगमनी शुकवैखरी प्रगटगोष्टिअसेसर्वदेखरी १९ पि
तामाताभ्रातास्वजनजन्हीगोपिसवरनी जहोजाल्याजेथेंवनिकमळजाप्राण
वरजी हरीतेपावावेंत्यजुनीसकळातेशुभजनी प्रवर्त्तावेंऐसेंकुशळमति
तेआंशुभजनी २० आल्याअश्याजवळिज्याव्रजगोपदारा देणेंअसेंचमु
खत्यासतयाउदारा ऐसेंअसोनिर्दोषिपर्ययतावदावी शब्दांतकीस्वगति
भक्तितईवदावी २१ सभाग्यातोयेणेमजजवळीहेउत्तमपरी करुंकैसें
बोलाप्रियतुमचीयाहीतदुपरी व्रजस्वस्थहेमप्रथममजसांगाचसकळा
कळाविकोंएउयापसततुम्हीआल्यातिविकळा २२ म्हणेंगोपीकातेअघाचाअरा २
ती तुम्हीगोजित्याआणिहेघोररातीं ज्याच्यादिसेसत्वमदृष्टीसमाज स्त्रीया
चाअसाकांवनीयेसमाज २३ करितिगजव्याघ्रमीटचपेटे विषेतत्वकां

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

4A

च्याभद्राग्नीचपेटे मरेजोभरेंयावनीआडवाटे तयाचीतुम्हांकायगेचाडवाटे
२४ याल्लागीमुठपणदेसदसात्यजावें वेगीव्रजासीपरतोनिअगत्यजावें
काढीमुखामधुनिशब्दअसाहरीतो जाणोतयाप्रबळअंतकसंहरीतो २५ मु
खपणेंमुखइंदुचिबोलतो परीकरीप्रलयार्कचिबोलतो म्हणुनित्यानपाहाति
तद्दाननां प्रभुम्हणेंअवज्ञाकितिकामना २६ पाहायासीआलोकसेकाननातें
अहावाटलेदमगांकाननातें असेंज्यासीवाटेम्हणोनीहरीतो स्वशब्दार्थदा
उनीचित्तहरितो २७ वनिविचीत्रअसेंतुम्हीदेखीलें सदर्पीकुसुमांकितदे
खीले जरदजखीपरिपूर्णसुधाकर चितबीजाअवयीवसधाकरे २८ मंद
वेगयमुनापवानाचे लोलपल्लवसमीपवनाचे देखील्यासकळकौतुकरीती
ज्यामनासरखदेतुकरीती २९ वनअसेतुम्हीसुंदरपाहीलें परीगृहां
गृहकारणराहिले कुडकितीसुतबंधुपीतापती तडफडुनीतुम्हावरीताप

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

ती ३० हरीकडेनपाहातचकुकडे नयनचालितितोआरशाकडे हृदयभेदीति
यास्तवत्यावधु प्रभुसीपाहतीकींवधितीवधु ३१ जन्हींपावल्यादुःखपोटांतना
री पाहातीचसप्रेमपोटांतनारी अश्यातपुन्हांहीयेजेशल्यवाणी वदेतेनजी
माजिकोंशल्यवाणी ३२ अश्यासहीमाझाजरीखवळला आशयअसा तही
ध्यानीकीर्तिश्रवणगुणगणीतुम्ही असा असी ध्यातांगातांश्रवणकरीतांभक्ति
करवली नतेसीकींमातामजवली अत्यंतविकोल ३३ होतीस्वधर्ममजअर्पिति
मानवाचा तोयेकयोगकरीभक्तसर्वानुभाचा स्त्रीधर्मयास्तवतुम्हीपहिलेक
राया संस्त्रीसभक्तिनीधीचेमगपुतरावे ३४ निसीदीनपतिसेवेंकारणेंअंग
नाचे कपटरहीतधर्मश्रेष्ठअंगनाचे प्रियजनहीतयाचेपोसणेंसंततीचे कु ३
ळसफळम्हणोनिमानितिसंतवाटे ३५ बहुतधर्मतिचेकथिलेप्रिये गमतितेव
चनेंअतिअप्रिये वरीतभग्नमनोरथजालिया नयनिशोकनघास्फुटआलि

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

या ३६ ऐकोनिंहेंप्रियमुखेंसुखहीनवाणी। केलीरडोनीवदनेंअतिदीनवाणी
चिंताब्धिमग्नमनभग्नमनोरथांनें निकुंकुमेकरीसकज्जळनीरथांनें ३७ ज्या
कारणेंत्यजितीसर्वहीगोपदारा तोऊत्तुतुल्यवदतोप्रियसाउदारा संभ्रमको
पसहीतापशुपाळकांता हेंबोलतीपुसुनीनेत्रजळस्वकांता ३८ अहाहागोविं
।दावचनशूरहेभग्नहृदया करितीयवांचनदीसतीतुझायोग्यसदया पदा
यासीआलोंत्यजुनीअबळासर्वविषया नआम्हांहीयोग्याअतिकठिणगोष्टि
सविषया ३९ आलोंजिच्यात्यजुनीसर्वतुतेंवराया त्यासिकथावदसिअ
प्रियदेवराया जैसेंमुमुक्षुजनसांवितावासुदेवा जैस्याचकीभजतसेतु
ज्नवासुदेवा ४० तरीमुमुक्षुसमासदयाकरी युवतीयांधरीरेसदयाकरी न
धरिमुक्तिचीहेपरीकामना तुजवीणेंसलीलोसीहरीकामना ४१ आतां
स्त्रियासपतिपुत्रजनानुवृत्ती धर्मज्ञतुंवदसीधर्मपथप्रवृत्ती तोतुंचिस

र्वजगदीशागुरूवीशेषें जालाशीतितवपदीचपडोअशेषें ४२ चरअचरतूरं
गस्रीगुरुसीधुसारा तरीइतरजडत्वेंभाविजेंकाअशारा म्हणुनिम्हणतिगो
पीतुंगुरुदेवराया पतिसुतपदतुझेंतेचीजीदेवराया ४३ धरुनीअद्वयआ
श्रयकामिनी निजगलापडतीगजगामिनी जरीअसोम्हणसीलभलेंअसें
भजतिमार्गअनादिवदाअसे ४४ दु[illegible]पदात्यजुनिसर्वग्रहकृतुतें निय
प्रियाभजतिसंतअवक्रतुतें एवं[illegible]वरकृपाउरीतेचिसाची कांछेदिसी
तुझीचआसबकुदिसाची ४५ स्व[illegible]कमुकुंदरतसाजनजाला हाविश्व
मंगळतुझाअवतारजाला या[illegible]नीकराअभयप्रदासी तमस्तनी
शिरिंहीयानिववीस्वदासी ४६ गृहस्त्याच्यादारात्यजुनीयगृहदारास्वबटकी ४
फुलाकांहोतीयाम्हणुनिहरीहेगोष्टीलटकी ह्मणीमानिऐसेंमनिभिउनीगो
पीअडकरी तुझारूपेंकल्याम्हणसीगारतीयाविधिकरी ४७ वक्रमंडितसुर

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

68

त्नकुंडळी तेजतेउभयगंडमंडळी देखतांसरत्नरम्यनासीका होतसेफु
कटसर्वदासीका ४८ अधरशोणितपातळचांगले खदिरर्पणरसेअति
रंगले अमृतईष्टुनीतेदीनयामिनी बटकिहोतअसेंव्रजकामिनी ४९ भ्रम
रवाठतिकेशमस्तकी मुखसरोरुहपदमस्तकी सरसहास्यनिरीक्षणतेक
री वदनतेकरीतेअजिकिंकरी ५० रक्षीलेशरणलोकउदंड तेअजीह
रीतुझेभुजदंड योजीतीस्मरमन्मथप्रमदासी होतसेफुकट्यास्तवदासी
५१ यासुंदराहेखुनियांवरारे दासीनकेकोणहरेमुरारे शोभेसत्यासु
ब्धरमारमाया तुझाअजीनंदकुमारमाया ५२ ज्याअश्यावरधरामतदा
सी जालीस्वहृदयेंप्रेमदासी नेदीसोजगजितामतत्पाहो मेलीयावरीधरू
वुजत्पाहो ५३ स्मरणमरणकाळीसद्यहोतांन्निवाचें परमपदपदांतेने
तीज्यामाधवाचे स्मरतमरतआहोत्यासी त्याच्यावियोगें तरिगतीहरी

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

रासक्री

आम्हायोगीयाजेवियोगें ५४ तुझ्यागोडागातीहसीतअवलोकीउजलती तयाका
माग्नीनेंव्रजजनवधुहृंदजळती म्हणुनीजीघाजीतरीतअधराच्यासुअमृता
वियोगाग्नीनेज्ञोनकतितुझ्यायाभस्महिमता ५५ स्मरकृताशनहेतुमचे
पती विनविती म्हणसी जरमापती तरीतुझेंपदहेजइदेखीले नतइपासु
नीतेप्रीयदेखीले ५६ सुखसुधाकरटाकुनीकामना मृगजळीउपजेअ
जिकामना म्हणुनिपाजुनियांअधरामृता जीवविसरअङिधरामृता ५७
परनरज्ञगिगातागोडताचांगलाहें नकरितिकुळनारीआपुल्याअंग
ल्याहो म्हणसीलजरहीकोणीस्त्रीतुझेंज्ञानमाहो ईतरपुरुषवान्नदिवरे
वानमोहो ५८ तुझ्यायावेणुच्यावदनमृदुजगन्मोहनमनी निघजिच्यान ५
स्त्रीकवणअसीजेमोहनमनी जयारूपेंगाईमृगतृणअगाईजाविसरती
कुळाचारीनारीतुजवीणहरीकेविसरती ५९ खुंपेलहाशब्दहिजेविको

वि

Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

दा ह्मणुनी येथुनी तुह्मिं निकोरा याल्लागीं पीटांतिल कोपजाया काकुळती
बोलती गोपजाया ६० अनायासें चित्तें हरुनी ह्मणसी जा स्वसदना कैसें
जावें सांगा त्यजुनी मनजी इंदुवदना नतुं राकुरे दर्शीन पद चळतां पाउल
हरी कैसें जावें ऐसें तरी अजि ह्मणावें दरी हरी ६१ चित्तें जया येथ छळिऊ
नि जावें चित्तें विभक्त सुखकां भजावें ते चित्त वित्तें अवघें हरुनी कां जा ह्म
णावें हट हा धरुनी ६२ जाउनी गेहा यह ह्स्य कांही करावया शक्ति के
रादी कांही चित्तें च पावे तरी ते हरुनी कां जा ह्मणावें हट हा धरुनी ६३ ये
स्थळीं रुनी कश्यात ही जाच स्वामी तुकरिसी हा जन्ही जाच पाय पाउल न
येथु निज्ञाती चित्त हीन विषई इंद्रिय जाती ६४ स्वकर्म हि पाही कुळी कराया
चित्ति विणें शक्ति न देवराया आतां अजि काय तन्ही करावें मार्ग जिन्ही मी
कवण पाभरावें ६५ न येथु निजे कांट कल्लतप दये थें तुह्मी असा स्वयें ना तो वे

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

गेंम्हणुनिपळसीतुजरीअसा तुझापाईंचित्तेंचजणतुजसंगेविचरणा न
सोदुजीतिनेंत्यजितिजसाझांगझारणा ६६ अघटितहरिआतांतुजपासुनी
जांणें तरपीकरणतुझीआयकाचीसुजांणें चळतिचरणतुझेंचित्ततेंजेह
रितो निजपरतीकडेदृष्टीजीकडेश्रीहरीतो ६७ धावोसवेंतुंजरीतीव्रजा
सी परंतुजावोनकथीव्रजासी कींरहतक्रदहरिचित्तहोरी शिंकासवेंजे
विफिरेसीहोरी ६८ हेआईकोनिनिजशरणागतकामिनीची देखुनिभक्तीम
ह्कुंजरगामिनीची हांसेदयेकरुनियासकळासपाहे त्यासीकहेकरीर
मेकुनिहोक्षपाहे ६९ सदयसदयनेत्रालक्षगोपीसपाहे विकसीतमुख
पद्मेंहोतहोतांक्षपाहे उडुपतिसहतारायेतिंगोपदारा मिरवितीयदुबी त्या ६
राभोवत्यात्याउदारा ७० हरपगायनविलासकळातें त्यासदाविलविला
सकळातें घेउनिफिरतसेगजरानें हस्तीमीसहजसागजरानें ७१ स्त्री

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

88

ह्रंदआधीनकरूनीमनातदाकी आणीतयाहरीअश्यायमुनातदाकी सेउ
नियांकुमुदमुंदतरंगमाला जेथेसमीरसुखदेस्थिरजंगमाला १२ हारवि
स्मरविलासकळातें कोणवर्णितयासकळातें चेतवीमदनतत्सकरूनी
बाळचंद्रकरजीउकरूनी १३ आत्मतयोगगेरीपयपक्वहीरद्दजाला हो
उनीतसदाभजेचअधोद्दनाचा कामाग्नियेरितिविझोनिरतिप्रसंगें प
डेंपुन्हातरीतमाधवविप्रसंगें १४ [illegible]डेतजेसुरतसंभ्रमभावदावी ते
कामशास्त्रगतिकायविभावदावी संद्वापरूसम्हणउनिचित्तेंशुकानें श्री
केकमात्रकथीलीरतीकौतुकानें १५ ईत्यादीदेतांरतिरंगलाहो गोपी
सवाटेरतिरंगलाहो आम्हीसुरूपात्रीजगांतनारी हामोहलायायास्तवपुत
नारी १६ मनीचइत्यादीकगर्वकेला त्यागोष्टिचादेवनतोभुकेला हाग
वंतेथेंनवसेंहरीतो साशत्रुकामादीकजोहरीतो १७ त्याच्याहराचामग

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

रासक्रीः

गर्वसारा तेव्हांगमेयारीविति श्वसारा अदृश्यत्याच्यानयनासजाला कौग
र्वसोसेनअधोात्तजाला ७८ बहुधनअधनाचेहारुपेसांपडोनी त्यजुनी
सकळधुंडीमोहफांसापडोनी हरिविणहरिपिसेंलागलेकामिनीतें करु
निहरिचरित्रेंकंठितीयामिनीतें ७९ मिळोनिगातीसकळाहरीते गाणें
जायाचेअसुभेहरीते जन्मांतरींतोजगापदारा रात्रीवनीधुंडितित्या
उदारा ८० वदेवोाकल्याणीहरीचरणगाढीअतुळसी दिसेतुझीवाई
म्हणुनिपुसतिमायतुळसी तुझीमाळाकंठीभववकळनकंठीरवहरी
असेंकोठेजालीअनळविरहाचाहरीहरी ८१ रेचंपकाकुरबकोतिस
कोअशोका छेदाअरेत्वरीतहृच्छवियोगसोका जोहतुम्हांसीसुखजाउ ७
नियांकरातें दावातयास्वसुखसिंधुसुधाकरातें ८२ कोणिहतयातअ
बळापुसतिह्नतीतें रोमांचरूपदिसतीतणह्नतीतें कौहृच्छपाहत

ळलागलीयाविनाही होणारतेसुखअसेघडणारनांही ८३ तुझ्नांतयांत
ळिअवोह्निति जेशवाचे भोजेनपायजिसलागतिकेशवाचे जोस्पर्शउत्सव
मनातिलभावदावी प्रेमांकुरीतनुचिदेकितिभावदावी ८४ गोवर्द्धनस्त
नतरीहरिच्यापदातें स्पर्शोनिदाविसिअश्यातनुसंपदातें पायत्रिवि
क्रमपणेंतइतुजलागे देकायतेसुखपुसोनीतितुजलागे ८५ तोह्लक्ष्मवि
क्रमतनुद्वयपादपद्मा तुंस्पर्शनीसकरीवसतयांतपद्मा किंवावराहप
णिहिसुखपावलीस आलींगनेंकरुनीफारसुखावलीस ८६ अश्याधुं
डितांतोजतायेकवाटे दिसेतिसतोपाउकोह्लक्षवाटे फुलेरवुडिलेह्लक्षजी
नेसदैवें नखस्पर्शकेलाम्हणेंईसदैवें ८७ नखेआपणयास्पर्शतांकेवभा
री गुदग्रादेहहरोमांचरूपेंउभारी लतेच्याशिरीरास्वकांटेस्वभावें म्हणेंते
नखाच्यासुखाच्याप्रभावें ८८ तरूनम्रभावेंफळापत्रवाच्या तयापुस

तिस्यास्त्रीयाबद्धवाञ्छा असें कींकरीतांजयावंदनातें कुरुनिचनंदाचियानंद
नातें ८९ असें धुंडितां देखीले पायत्याचे वनीआत्मयाच्याप्रियाआयत्यांचे
निशाचांदणीपायचिन्यासमुद्रा पाहातीस्मेरानीजयाचित्समुद्रा ९० अ
गाईकृष्णाचेचरणतळ्हेकिसीरवीती ध्वजीपद्मीवज्रीकरुनिम्हणतिसर्व
युवती असो त्याच्यापायाविणपरमचिन्हेंनअसती असोजेतेबोलेभ
रुनीउदकेंलोचनसती ९१ उत्पन्नयंजकज्ञाद्दतजाला जांणोंतदारभ्य
अधोक्षजाला जोआमुचानंदकुमारसाचा हामोहज्याच्यापरसारसाचा
९२ जोरेणुदुर्लभसुरासीमहाउमार्हं देखुनितेंधरणिमंडितकृष्णपाई
अन्योन्यतावरतिदुर्लभलाभवार्त्ता आरोग्यज्याश्रुतिमुखेंवकरीतिभवा ८
र्त्ता ९३ चरणरजतयावाधन्ययाश्रीपतिचे शिरीधरुनिकृतार्थाहोतसेश्री
पतिचे भवकमळभवादिप्रितिनेंतापजाया मिरवीतिमुकुटींतेलाधल्या

गोपजाया ९४ वदतियेरितिगोळणीगोलती हरीपराज्बरजीअजिघोलती
वसतिमागुतिविस्मितबोलती त्यजुनिशब्दसुखेंमगडोलती ९५ तोडोल
हीत्यजुनिचीन्हहरीसपाहे देअंगेंविभुत्याकुनीदीहूपाहे एवंचतेस्थळ संग
हिसांडुनित्याउदारा मोगतियाकुटकितीपशुपाळदारा ९६ असेंधुंडि
तांधुंडितांत्याचमोगें पदेंदेसतिदेखोनित्याचमोगे हरीच्यापराच्यारजा
च्याचीसंगें वधुचीपदेंदेखलीत्यासप्रगें ९७ दुखाग्निजोकिमपिह्लघ
पदेविश्लाला तोदीप्तमत्संसमीरसवेंविजाला गोष्टिमुकुंदपरभक्तीविया
उडाला माघत्नमत्सरकुळीपुढत्याचुडाला ९८ अहाहोहेपाहाअमत
मथोतांतेविषमहा उदेलेकीजालासमसदयआत्माविषमहा समाआम्ही
रामाचतुरअभिरामापरीहरी रमेतोयेकीसोलपतमगआम्हांपरीह
री ९९ लपततोअबळासकळावधु वधुहितोबरवापरीहेवधु गिरिथ

राधरए किफुकापिंते स्वपदलाउनिकाळिजकापिते १०० हरीपदीपथजेवि
मलह्नीति चरणत्यातचिंतेसमप्लह्विति निकटचालतसे गजगामिनी म्हणु
नितर्कउभागितिकामिनी १ ठेवीगजीवरीकरीकरपुष्करातें स्कंधीतिच्या
(11) हरीतसाकरपुष्करातें खापुनीचालत असे म्हणउनीवाटे यामत्सरेंतडफ
डाबरूहोयवाटे २ बरूडणेंचि असेंहरिपुजिला बसतिरूपर्दसिंनरपुजि
ला स्पजुनीयांसकळव्रजनायका परमजेरूचली व्रजनायका ३ पुढेंपाय
तीचेंनदेखोनिवाटे कुंडुघेतलीते असल्यासीवाटे हरीचीपदेंरुतलीखो
लभारी गमेभारवाहतिचाकेवभारा ४ पदतिचेंदिसतीनअलीकडे त
रीअसेलचिबैसवीलीकडे उचलीलीमनीमानुनीभीरुते तणशिखाग्रणि १
तीसउभारते ५ पाहागोपीकाहोकसाहृदस्थकामी कसेंयेतसेंभोगतेहीरी
कामी अश्याबोलतिआंणिधुंडीतजाती पथिस्याचित्यादेखतीपुष्पजाती

118

६ मउवाळवंटीबकुळपुष्पजाती नेवेंमोगरेंकुंदमंदारजाती पदेंदेखीलीतिसखं
ळीफारतीची दिसोलागलीचित्तचिन्हेंरतीची ७ परस्तिचेअबळाजनलज्जी
ती म्हणतिदेखुनिहेमउलज्जीती उतरुनिकुसुमेंव्रजशेखरें विविधतोडुनि
तिसदिल्हीखरें ८ प्रियानेंप्रियेकारणेंजंविहार स्वयेंगुंफिलेदीसतीतोवी
हार असीलज्जणेंलज्जीतांकासयाहो नवाटेखरेंत्यापराच्यासपाहो ९ नसा
रेंदेपायज्जीतिसरुतलेअर्धवडे तिच्याएशाचिन्हेंकरुनीतरीहेगोष्टिनिव
डे स्वजानुवंदीतोवसउनीपुढेंविश्वशरण स्वयेंवेणीघालीउमटतिअसे
अर्धचरण १० तेथेंचिचिन्हअवलोकुनीयारतीचे स्यामअसेंम्हणतिपुर
ण्यअपारतीचे कीगुंफितांशिरिफुलेंबसलारमाया देखुनियांतिचिचने
त्रविकारमाया ११ तोस्वयेंहरिअखंडविरक्तः स्त्रीजनीप्रभुनतोअनुर
क्त कल्पवृक्षफळदेभजनांचे वासदेजळजनाभवभंजनाचे १२ खाद्या

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(12)

कडेघेउनिदेस्यदावी कामीजनाचीगतिदेवदावी कामातुरास्त्रीवशज्याप्रकारें
दावीतसेबहुजनानुकारे १३ असेजस्त्रीहंदीकीमपीहीउुरात्मतघडलेंत
रीचश्रीकांतासहविहरणेहेचिघडले भलेतेंकीसर्वात्यजुनिहरीतिसीवरम
तो सदोषाचेआम्हीविहरफलदासीपरमतो १४ विस्तापला असेंबोलतांहि
प्रताप प्रियाच्यापदाच्यारजाचा तहीभ्रांतचित्तानसोसेवियोगे ।
स्त्रियाधुंडितिकीघडेकेवियोगे १५ स्वधीस्त्रीयाच्याउभादंडभारी ठेविक
गेरेमधुकेवभारी सरोजपत्रावा[illegible]करउदारा दावातयाबोलतिगोपदारा ।
१६ तुम्हाआंम्हाहेसकिंवाकदंबा तुसीआंणिकांहीतरुच्याकदंबा तुम्ही
वंदीतांत्यासीतोमघकाय पाहातांह्रपेनेनमस्कारकाय १७ अश्याधुंडितितो १०
मृगीयेकवाटे दिसेगउकाह्लक्ष्जीतीसवाटे म्हणेंपाहतांमाधवाच्यामुखा
तें पाहाल्याधलीलोचनीयासुखाते १८ नकेलामनीगर्वतोगोपजाया स्व

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

12B

येंयोग्यज्ञालिअसेंयेकिजाया तिनेहीबहूमानिलेआपणातें हरीअंतरेत्या
धरीमीपणातें १९ सर्वांतमीबरीम्हणुनिचयेकलिला त्यातुनिआंणुनि
करीमकरांकलिला ऐशामेंदकरूनियांतिसगर्वजाला तोंडवदेवचन
हेगदपूर्वजाला २० भागलेअजिनचालतिपाये कायायासीकरीतोसि
उपाये पाहिजेजरीअशातुजवाटे वागउनिपतिनेमजवाटे २१ देउत्तर
प्रभुनहोतांविलंबइस स्कंधावरीतरीम्हणेहरीयेबइस देखोनिनम्हउच्च
ळीपदसारसाह्नी गोगुप्तहोयप्रभुसाअसारसाह्नी २२ गोपीनदेखेंज
सीलोकपाळा म्हणोनिघेआपुलाचाकपाळा म्हणेंशिवेंगर्वतीच्यामतीतें
भोगीलकैसासुखधामतीतें २३ म्हणेंहस्पकोवेत्यजुनिअजिगेलासिम
जला अनर्थाचाहेतुस्वजनमतनांहीसमजला तुझीमेंतोदासीम्हणीम
जउदासीनगमसी फिरेनश्रीकांतारमततुजसीजवीरमसी २४ विवि

Joint project of The Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(13)

घभोगीतसोनिद्रीसोहळे उपजलेमदगर्वितडोहले निजशरिरविम्याअभिमा
निले प्रभुसगर्वभरेअपमानिले २५ परोपरीस्वप्रियकोपज्नाया आक्रंदति
येरितीगोपज्नाया तयासहितुरितथापिकानी तेयेकिलीवैखरीगोपिकानी
२६ त्यात्यावधुधुडितसेस्वकांता अकांतराएकतिगोपकांता धांवोनियां
पुसतितेसतीतें टाकुनिगेलाप्रियजीसतीतें २७ म्हणेतेबापाहोबकुम
ज्नसीगोविंदरमला अशालाडेजाला बहुतदरईगर्वमज्नला हरीयेणें
ज्नातोम्हणुनिमजनांहीसमज्नला अहोबाईगेलामगविधिअसाहीस
मजला २८ रचकतिवचळेत्यासर्वहीगोपज्नाया म्हणतीअवघीयाहीहे
तुह्मान्चित्यज्नाया त्यजुनिसुखयथातेकष्टलोआडवाटे म्हणउनीअबळा ११
तह्मास्वअन्यायवाटे २९ नवलकरुनिजितेराहिलासारसाही जिसति
सहरीवाटेसर्ववसंसारसाह्मी फिरविविषयधासीइंद्रियादीकगाई पशु

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

13B

पतनयआम्हीमानिलातोअगाई ३० समजतिनकितेंकीज्ञानसीद्धीप्रदाया
धरूनिअगुणमार्गल्केशाक्तसप्रदाया भ्रमविकळपाहातांमागतितेंअज्ञा
ना भजतिमदवधुचायेरितिडुरजाला ३१ ऊडकितीमगतीसहकामिनी
चऊकडेफिरतिगजगामिनी शांतिकरनदिसेअतिसत्तमी हरीअदृश्य
गमेनिबिडातमी ३२ आत्मामनीफिरतसेव्यतिरेकरीति तोअन्वयेंजड
चिनिश्चयदाकरीति गर्वेनितामनिंदिसेगमनेश्वराते अद्वैतकेविगव
सेजगदेश्वरातें ३३ चंद्रप्रकाशतमनीनदिसेहरीतो त्याचालउगनिम
दयेरितिजोहरितो गर्वेजसेगुनहरतिबोधमानी कींचंद्रतोचीमती
सर्वमनोभीमानी ३४ आत्मानदेखतमनीव्यतिरेककरीती गर्विष्ठ
तेजडचिदैकसुखकरीती जाणोनिअन्वयजडैकदिसेनकांही
एसांतमांतहरिमानितिगोपकांही ३५ जडतरंगचिदब्धिचिभास

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

तो परीतमोगुणमात्रचिभासतो हरीतमीनदिसोनिगमेअसें वदतिबोध
श्रि महान्वितहेअसे ३६ प्रकाशिशाचिच्याहरिसांपडेना असोनितमामाजिगाइं
पडेना असेंबोलतोभावहाव्यासदेवें असारादिलोकीपाहावासदेवें ३७ म
नातेजन्हीगर्वटाकुनीयोजी म्हणोंध्यानयोगांततोदेवयोजी तहीवोबजेंस्पर्शी
तामीपणातें हरीस्यासीनेदोन्हिवोआपणातें ३८ व्रजपतियशगंगेन्हाणि
जेस्यासदेवें समनतरीशिवाहीरिघेजयासदेवें म्हणुनिसकळगोपीगोप
तिगीतगाय मिळतिशुककथेतेभक्तिलोकांतगाय ३९ परिजयायमुनापु
ळिनीहरी करुनिगुप्ततनुमदप्रहरी धरुनीतेचतरीमउज्वळीतो ह
रीसगातितदन्यनळज्वळीति ४० ज्याभुमीकेश्रीनवमेघनीळ गमाविला १२
सुंदरहंद्रनीळ त्याभुमीकेवांचुनिसांपडेना अन्यत्रगाईपदरीपडेना ४१
ज्याभुमीकेसीअसतामनीगर्वजाणा तेथेंअदृश्यमनिमानियलेअजाणा

14B

आल्यातयाचीपुल्हीनाप्रतितेंशुकानें कींबोलिलेमनीरहस्यथराशुकानें ४२
अद्वैतभूमीवरीगर्वजाला गमाविलेत्यागजपुर्वजाला तह्मीप्रसंन्नप्रभुतो
निकेला धरुनियातेंनिसुभुमिकेला ४३ पुन्हायाअद्वैताह्नितिवरीहरीतो
नगर्वते जयादिव्याहेमीस्फिरचरणीदीनगर्वते विटाळेसर्वांच्याअशुची
मनतेपात्रसहसा नकेंत्यादानातेंभ्रमविजयाशत्रुसहसा ४४ ह्मणोनि
गातिगुणमाधवाचे तेकोविगिंगाचअगाधवाचे येतीसमेशुद्धकरूनिदा
ना जगामह्मगाह्मटकजेनिदाना ४५ ह्मणउनिपुल्हीनात्यामागुतीगोप
जाया अनुसरतीतथापीमार्थितकापजाया करितेहरिगुणातेंकीर्तिनिस्व
स्वभावें वसतिसकळतीर्थेंज्याकथेतस्वभावें ४६ मनातहोताताचअगाधवा
चे विलासदेहीप्रभुमाधवाचे पावोनिगातिव्रजगोपदारा नेदेहगेहा ।
स्मरतिउदारा ४७ असिरासक्रीडामदनज्ञारअध्यायरचली प्रवृत्तीचा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

15

ती ला परिबकुनिवृत्तीस्वरुपैंती निवृत्तीवांचुनिकिमपीवृत्तींतनगवसे दिसेनं
म्हीत्यात्याज्ञगकनकनकिंजैसानगवसे ४८ अध्यायपांचशरद्दोधरीपांचकां
म प्रद्युम्नअंगजज्ञयाकरीपुर्णकाम केलाअनंगरतिनायकशंकराने
ज्यात्यातनुरिधलीशंकरशंग्वराने ४९ असेंपंचअध्यायहेव्यासदेवें करु
निदिल्हेंवर्णिलेतसदेवें सुतेत्यानियाचांत अध्यायदोन्ही असेंवर्णिलेशाब्द
पोडेवेदानी ५० प्रवृत्तीचीनीळ निजरसनिवृत्तीतमिरवी प्रवृत्तीवृत्तांत
तरीतचीनिवृत्तितफीरवी भवात्रंदेवात्रांनिवउनिविवर्त्तापरीहरी रमाक
त्तांभर्त्ताकरूनिचिअकर्त्तापरीहरा। ५१ इतिरासक्रीडासमाप्तः

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com